

BEELDVORMENDE AVOND IBOR

Beeldvorming beheerkwaliteit openbare ruimte

10 februari 2023

ONDERWERPEN IN DEZE PRESENTATIE

1. Korte inleiding wethouder.
2. Korte terugblik.
3. Stand van zaken.
4. Dilemma's/gedachtewisseling.
5. Vervolgtraject.
6. Afsluiting.

KORTE TERUGBLIK

Wat is er gebeurd sinds de start van Meerijstad?

- Vaststelling Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR) en Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR) in 2018
- Raadsbesluit december 2018: basisniveau voor beheer is beeldkwaliteit B (C.R.O.W.)
- Constatering in 2019 dat het budget ontoereikend is voor beeldkwaliteit B als basisniveau en op plekken ongewenst
- Opzet van het beheer op basis van meerdere aspecten zoals beeldkwaliteit, functies, risico's of regelgeving
- Opname in de begroting van 2020
- Op 27 januari 2022 is een notitie met voorstellen van het college behandeld in de raad

KORTE TERUGBLIK

Raadsbesluit 27 januari 2022

1. De huidige werkwijzen voor beheer en onderhoud aan te passen, inhoudende:
 - a. Jaarlijks snoeien van randen op recreatieve paden bij overdadige houtgroei;
 - b. Jaarlijks maaien van bermsloten en afvoeren van maaisel, conform het beleid van de voormalige gemeente Veghel;
2. Het college opdragen in overleg te gaan relevante organisaties waaronder het POM, Waterschap en ZLTO en eventueel dorps-en wijkraden om de uitvoering van de werkzaamheden onder punt 1 te bespreken; af te stemmen wat de mogelijkheden zijn om de kosten voor deze uitvoering te beperken;
3. De kosten van aanpassing van de huidige werkwijzen, genoemd in punt 1, voor 2022 ten laste te brengen van de algemene reserve;
4. Voor 2023 en verdere jaren alsnog het amendement van 2018 IBOR niveau B uitvoeren en opnemen in de begroting of met voorstel komen dat niveau B evenaart na overleg met de bovengenoemde partijen onder punt 2.

PROBLEEMSTELLING

Wat is het problem?

Het raadsbesluit om minimaal beeldkwaliteitsniveau B te realiseren als basisniveau voor beheer is niet overal uit te voeren vanwege:

1. Praktische problemen zoals uitvoerbaarheid en geschiktheid van de beeldsystematiek
2. Financiële problemen: het extra benodigde budget is fors
3. Beleidsmatige problemen: wat doen we met biodiversiteit of klimaatadaptatie?
4. Regelgeving en zorgplicht: past niet in de systematiek van beeldkwaliteit.

Deze avond is bedoeld om deze aandachtspunten te bespreken en de beeldvorming voor voorstellen ter verhoging van de beheerkwaliteit.

PROCES TOT HEDEN

Wat is er gebeurd na 27 januari 2022?

Wat is er gebeurd?

- De werkwijze voor slootonderhoud is aangepast a.g.v. het raadsbesluit (punt 1a)
- De werkwijze randensnoei recreatieve paden is aangepast a.g.v. het raadsbesluit (punt 1b)
- Het POM is geconsulteerd over de werkwijzen

Wat is er nog niet gebeurd?

- Vervolgoverleg met ZLTO over mogelijkheden slootbeheer vanwege de noodzakelijke toestemming voor een Bokashi pilot die eind 2022 pas is gegeven door de provincie.
- Overleg met de dorps- en wijkraden (m.u.v. de pilot integrale gebiedsbeheerplannen)

BEHEERMETHODES: BEELDSYSTEMATIEK

Basiskenmerken van de beeldsystematiek

- Cyclisch onderhoud op basis van een vooraf bepaalde beeldkwaliteit, A+, A, B, C of D
- De regie van de uitvoering is in handen van de opdrachtnemer
- De gemeente toetst alleen of de gevraagde beeldkwaliteit wordt geleverd
- De jaarlijkse kosten liggen vast
- Vooral geschikt voor netheids onderhoud met een hoge frequentie

BEHEERMETHODES: BEELDSYSTEMATIEK

Voorbeelden van nadelen van de beeldsystematiek

Knippen van hagen (B)

De strakke lijnen van de haag zijn redelijk zichtbaar. In beperkte mate steken kleine uitlopers uit de haag.

gemiddelde lengte uitlopers buiten de knipmaat van de haag

≤ 20 cm per 100m¹

lengte uitgroeiende uitlopers buiten de knipmaat van de haag

≤ 40 cm

A+	A	B	C	D
				
De strakke lijnen van de haag zijn duidelijk zichtbaar. Er steken geen uitlopers uit de haag.	De strakke lijnen van de haag zijn goed zichtbaar. Er steken weinig uitlopers uit de haag.	De strakke lijnen van de haag zijn redelijk zichtbaar. In beperkte mate steken kleine uitlopers uit de haag.	De strakke lijnen van de haag zijn niet meer zichtbaar. Er steken redelijk veel kleine uitlopers uit de haag.	De strakke lijnen van de haag zijn niet meer zichtbaar. Er steken veel uitlopers uit de haag. De haag heeft zich ontwikkeld tot losse heesterrand.
gemiddelde lengte uitlopers buiten de knipmaat van de haag	gemiddelde lengte uitlopers buiten de knipmaat van de haag	gemiddelde lengte uitlopers buiten de knipmaat van de haag	gemiddelde lengte uitlopers buiten de knipmaat van de haag	gemiddelde lengte uitlopers buiten de knipmaat van de haag
0 cm per 100m ¹	≤ 10 cm per 100m ¹	≤ 20 cm per 100m ¹	≤ 30 cm per 100m ¹	> 30 cm per 100m ¹
lengte uitgroeiende uitlopers buiten de knipmaat van de haag	lengte uitgroeiende uitlopers buiten de knipmaat van de haag	lengte uitgroeiende uitlopers buiten de knipmaat van de haag	lengte uitgroeiende uitlopers buiten de knipmaat van de haag	lengte uitgroeiende uitlopers buiten de knipmaat van de haag
0 cm	≤ 30 cm	≤ 40 cm	≤ 50 cm	> 50 cm

BEHEERMETHODES: BEELDSYSTEMATIEK

Voorbeelden van nadelen van de beeldsystematiek

Knippen van hagen (B)

De strakke lijnen van de haag zijn redelijk zichtbaar. In beperkte mate steken kleine uitlopers uit de haag.

gemiddelde lengte uitlopers buiten de knipmaat van de haag

≤ 20 cm per 100m¹

lengte uitgroeiende uitlopers buiten de knipmaat van de haag

≤ 40 cm

A+	A	B	C	D
				
De strakke lijnen van de haag zijn duidelijk zichtbaar. Er steken geen uitlopers uit de haag.	De strakke lijnen van de haag zijn goed zichtbaar. Er steken weinig uitlopers uit de haag.	De strakke lijnen van de haag zijn redelijk zichtbaar. In beperkte mate steken kleine uitlopers uit de haag.	De strakke lijnen van de haag zijn niet meer zichtbaar. Er steken redelijk veel kleine uitlopers uit de haag.	De strakke lijnen van de haag zijn niet meer zichtbaar. Er steken veel uitlopers uit de haag. De haag heeft zich ontwikkeld tot losse heesterrand.
gemiddelde lengte uitlopers buiten de knipmaat van de haag	gemiddelde lengte uitlopers buiten de knipmaat van de haag	gemiddelde lengte uitlopers buiten de knipmaat van de haag	gemiddelde lengte uitlopers buiten de knipmaat van de haag	gemiddelde lengte uitlopers buiten de knipmaat van de haag
0 cm per 100m ¹	≤ 10 cm per 100m ¹	≤ 20 cm per 100m ¹	≤ 30 cm per 100m ¹	> 30 cm per 100m ¹
lengte uitgroeiende uitlopers buiten de knipmaat van de haag	lengte uitgroeiende uitlopers buiten de knipmaat van de haag	lengte uitgroeiende uitlopers buiten de knipmaat van de haag	lengte uitgroeiende uitlopers buiten de knipmaat van de haag	lengte uitgroeiende uitlopers buiten de knipmaat van de haag
0 cm	≤ 30 cm	≤ 40 cm	≤ 50 cm	> 50 cm

Alternatieve werkwijze:
2 kniprondes per groeiseizoen in juni en september

BEHEERMETHODES: FREQUENTIESYSTEMATIEK

Hoe werkt de werkwijze obv uitvoeringsfrequenties?

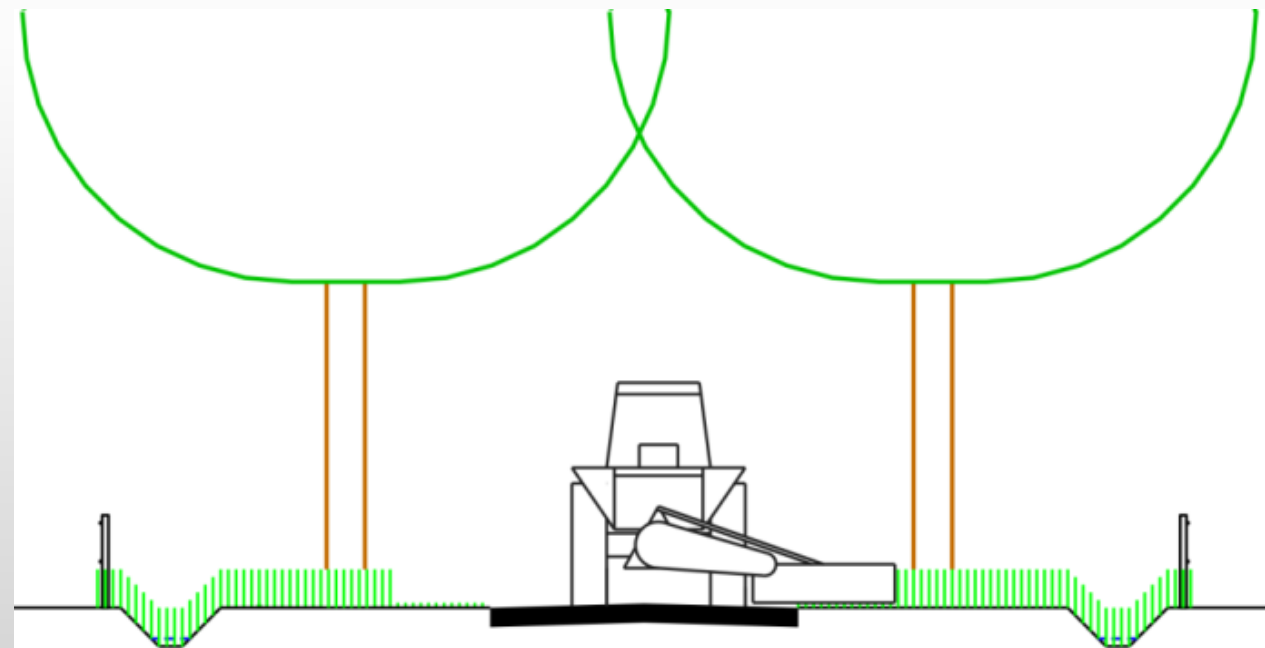
- De gemeente heeft de regie over het aantal onderhoudsbeurten en de uitvoeringskalender
- De opdrachtnemer krijgt opdracht en voert uit binnen de afgesproken periode
- De kosten per onderhoudsronde liggen vast, het aantal rondes kan variëren

Gevolgen

- Meer taken voor de gemeente
- Minder risico's voor de opdrachtnemer

Voorbeelden:

- Maaien van sloten en bermen in verband met de schouwdatum of de verkeersveiligheid

BEHEERMETHODES: FREQUENTIESYSTEMATIEK

Voorbeelden van nadelen van deze werkwijze

Onkruidbeheersing, 6, 7 of 8 keer per jaar

- De gemeente bepaalt wanneer een schoffelronde wordt uitgevoerd
- De opdrachtnemer voert uit waarvoor hij opdracht krijgt
- De gemeente toetst de correcte uitvoering door toezicht
- Na oplevering volgt de betaling
- Relatief veel verantwoordelijkheid en werk voor een gemeente

BEHEERMETHODES: FREQUENTIESYSTEMATIEK

Voorbeelden van nadelen van deze werkwijze

Alternatief: onkruidbeheersing beeldkwaliteit B

- De gemeente stuurt op beeld
- De gemeente controleert regelmatig de gerealiseerde beeldkwaliteit
- De opdrachtnemer heeft de regie over de uitvoering
- De jaarlijkse kosten zijn vooraf vastgelegd
- De uitbetaling is per week dat het gewenste beeld in stand is gehouden

Voor de gemeente minder verantwoordelijkheid over de uitvoering

Voor opdrachtnemers meer regie over de uitvoering

B

Er is in beperkte mate onkruid.
bedekking $\leq 30\%$ per 100m ²
bedekking door resten $\leq 30\%$ per 100m ²
aantal stuks onkruid hoger dan 30 cm ≤ 20 stuks per 100m ²

BEHEERMETHODES: ONDERHOUD NAV INSPECTIE

MEIERIJSTAD

Werken op basis van cyclische inspecties

- Het werk wordt uitgevoerd op basis van cyclische inspecties van te onderhouden objecten
- Vaak gekoppeld aan regelgeving of wettelijke zorgplicht
- Duidelijke kaders en methodiek als basis voor de inspectie
- Uitvoering van maatregelen vaak niet vrijblijvend

Enkele voorbeelden:

- Boomonderhoud op basis van boomveiligheidsinspecties
- Onderhoud van speeltoestellen op basis van inspecties
- Rationeel wegbeheer
- Rioolonderhoud op basis van camera inspecties
- Vervanging of groot onderhoud

BEHEERMETHODES: ONDERHOUD NAV INSPECTIE

MEIERIJSTAD

Voorbeelden van nadelen van deze werkwijze

Alternatieven voor het werken op basis van inspecties:

Werken met vaste uitvoeringsfrequenties

- Nadeel is dat er soms geen echte noodzaak is, het is alles of niets
- Voordeel is dat het minder tijd kost om het onderhoud te organiseren

Werken op basis van meldingen

- Nadeel is dat het onderhoud ad-hoc gebeurt: geen melding = geen onderhoud. Je hebt geen goed beeld van de staat van het areaal
- Voordeel is dat de organisatie voor beheerders weinig tijd kost, je doet niks tot er een melding wordt ontvangen

AANDACHTSPUNTEN EN RISICO'S

Wat zijn de uitdagingen van deze tijd?

De gevolgen van de klimaatsveranderingen

De afname van de biodiversiteit

Forse inflatie

Krappe arbeidsmarkt

GEVOLGEN KLIMAATVERANDERING

Voorbeeld: beplantingsvakken met forsere bomen

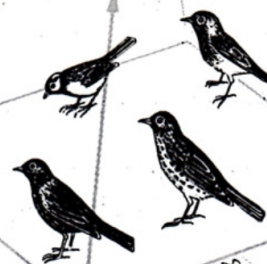
BIODIVERSITEIT

Stand van zaken

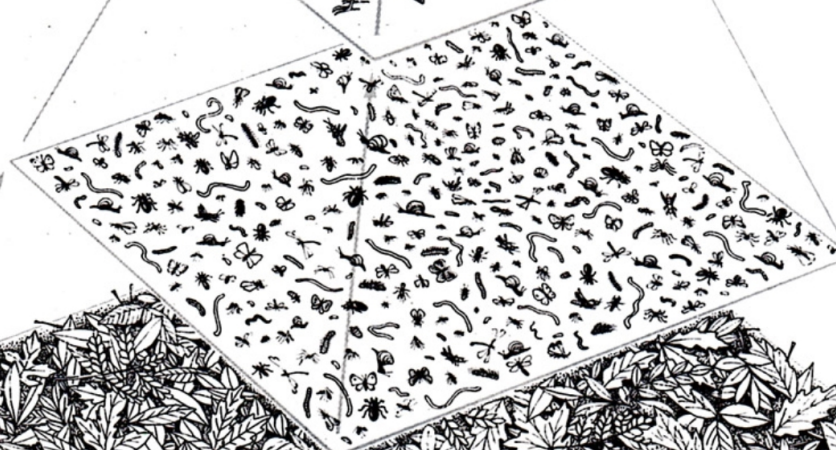
3 één grote roofvogel (een sperwer)

2 enkele kleine vogeltjes

1 veel kleine planteneters
(ongewervelden)

zeer veel groene bladeren

GEVOLGEN VOOR HET BEHEER

Wat moet er veranderen?

Belangrijke eigenschappen soortkeuze:

- Hittebestendigheid (versteende omgeving)
- Droogte tolerantie
- Tolerantie voor tijdelijke overstromingen (wadi's)
- Waarde voor de flora en fauna
- Kwetsbaarheid voor ziekten

Ander beheer:

- Mulchen van beplantingsvakken tegen uitdrogen en voor organische stof in de bodem
- Blad niet afvoeren maar hergebruiken (Bokashi)
- Minder fors snoeien i.v.m. beschaduwning van de bodem tegen uitdrogen
- Maaibeheer aanpassen: gefaseerd, juiste tijdstip, niet alles tegelijk

INFLATIE

De beheerkosten stijgen fors

Indexering van onderhoudscontracten 2022-2023:

- Prijsstijgingen die variëren van 7 tot 20% in 1 jaar tijd
- Kosten van werkzaamheden met machines stijgen het meest
- Loonkosten stijgen wat minder fors

Enkele voorbeelden:

- Onderhoud van bermen, ruw gras, sloten, stadswateren en landschapselementen: **+19,96%**
- Snoeien van bomen: **+14,3%**
- Kappen van bomen: **+14,9%**

De Algemene Uitkering van de Rijksoverheid stijgt momenteel minder snel dan de indexeringen.

ONTWIKKELING VAN DE BEHEERKOSTEN

De beheerkosten stijgen fors

Verhoging van de beeldkwaliteit vraagt om intensiever onderhoud. Dit veroorzaakt hogere beheerkosten

Een raming in 2020 voorspelde een maximale structurele kostenverhoging van 1.42 miljoen euro bij het scenario beeldkwaliteit B als basisniveau.

Met het huidige prijspeil gaat het om een bedrag van 1,63 tot 1,75 miljoen euro structureel. Daarnaast zal er sprake zijn van incidentele kosten, afhankelijk van de keuzen.

Dit vraagt om een goede afweging van de plekken en de beheeraspecten waar een hogere beeldkwaliteit de extra kosten waard is.

PILOT INTEGRALE GEBIEDSBEHEERPLANNEN

Pilot in de deelgebieden kom Schijndel en bedrijventerreinen

Uitvoering van het IBOR

De pilot heeft niet opgeleverd wat we hebben verwacht:

- Er was te weinig budget beschikbaar om keuzes te maken bovenop het basisbeheer
- Weinig animo voor zelfwerkzaamheid. Ondernemers zijn bijv. vooral bezig met hun kernactiviteiten
- Gebrek aan communicatie als gevolg van personeelwisselingen

WAT MOETEN WE NOG REGELEN?

Welke onderwerpen moeten nog worden uitgewerkt?

Hondenvoorzieningen in de openbare ruimte

- Uitlaatroutes of andere hulpmiddelen
- Uitrenveldjes in openbaar gebied
- De bedoeling was om dit mee te nemen met het opstellen van integrale gebiedsbeheerplannen

KEUZEN VOOR DE TOEKOMST

Wat vindt u belangrijk?

U heeft gevraagd om voorstellen ter verbetering van de beheer kwaliteit

Hiervoor gaan we eerst een aantal richtinggevende vragen aan u stellen via de mentimeter

www.menti.com

VRAAG 1

Belangrijkste beheerdoelen in de grote winkelcentra?

1. Beeldkwaliteit
2. Biodiversiteit
3. Functionele kwaliteit
4. Verkeersveiligheid

Keuzen op volgorde van prioriteit

VRAAG 2

Belangrijkste beheerdoelen in woonwijken en kleine kernen?

1. Beeldkwaliteit
2. Biodiversiteit
3. Functionele kwaliteit
4. Verkeersveiligheid

Keuzen op volgorde van prioriteit

VRAAG 3

Belangrijkste beheerdoelen op bedrijventerreinen?

1. Beeldkwaliteit
2. Biodiversiteit
3. Functionele kwaliteit
4. Verkeersveiligheid

Keuzen op volgorde van prioriteit

VRAAG 4

Belangrijkste beheerdoelen in het landelijk gebied?

1. Beeldkwaliteit
2. Biodiversiteit
3. Functionele kwaliteit
4. Verkeersveiligheid

Keuzen op volgorde van prioriteit

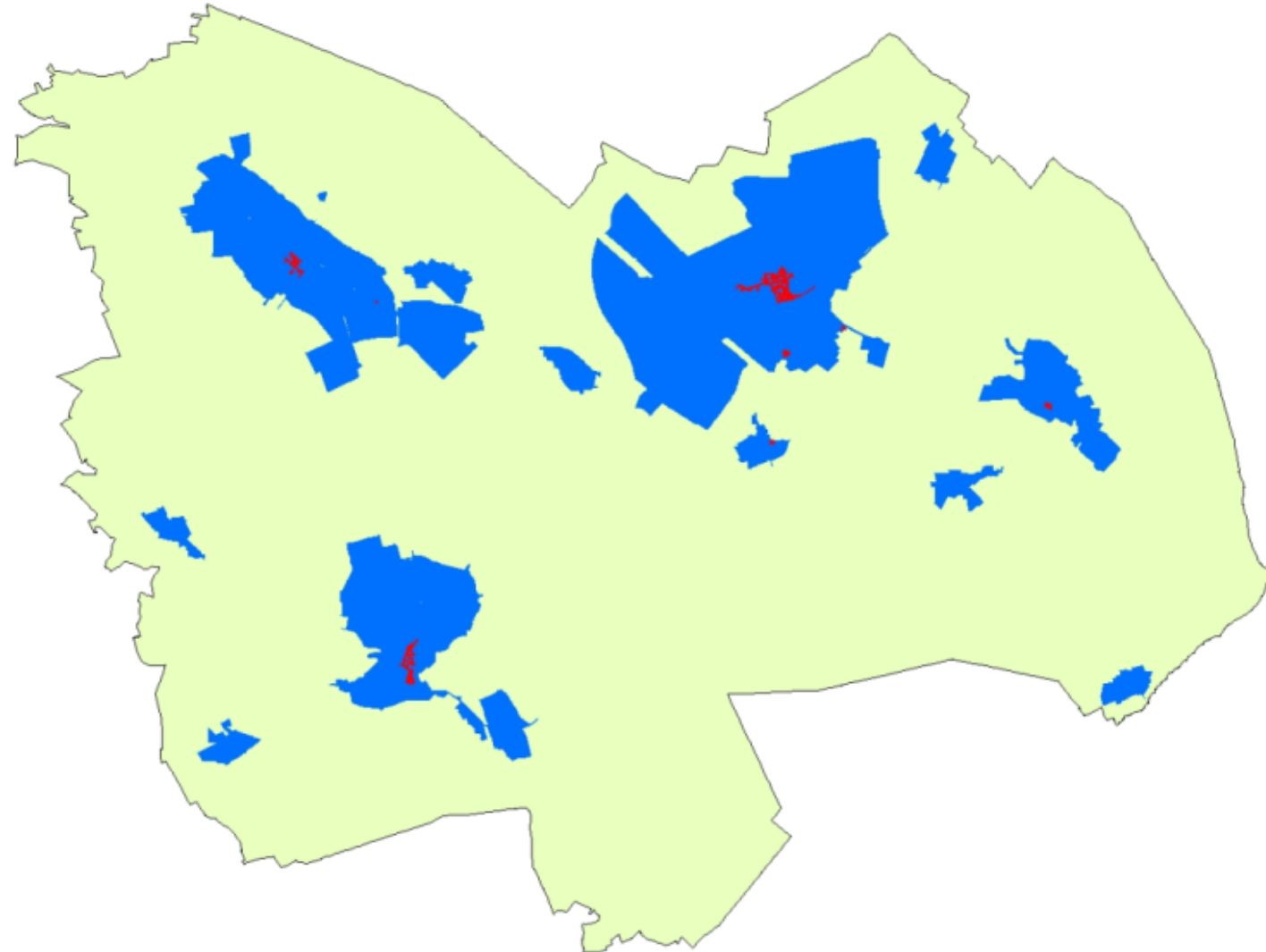
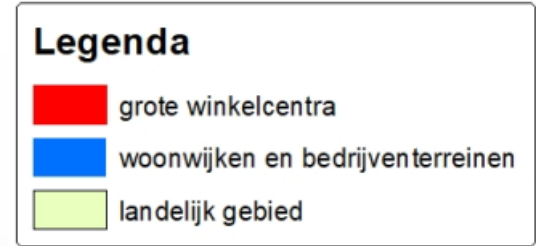
VRAAG 5

Gaan we beheerdoelen en werkwijzen aanpassen aan gebiedseigenschappen?

Mogelijke gebiedstyperingen:

- Grote winkelcentra
- Woonwijken of kleine kernen
- Bedrijventerreinen
- Landelijk gebied

Keuze: ja of nee

VRAAG 6

Is beeldkwaliteit de enige meetlat voor de gewenste beheerkwaliteit?

In principe zijn de volgende werkwijzen mogelijk:

1. Werkwijze met beeldkwaliteit
2. Werkwijze met uitvoeringsfrequenties
3. Werkwijze op basis van cyclische inspecties
4. Werkwijze op basis van regie (budget + afgekaderd doel)

Keuze: ja of nee

VRAAG 7

Hondenvoorzieningen: wat moet de gemeente bieden?

Welke voorzieningen moet de gemeente in principe kunnen bieden aan hondenbezitters:

1. Hondenuitlaatvoorzieningen: de gemeente ruimt de hondenpoep op bepaalde plekken
2. Mogelijkheden en ondersteuning opruimen hondenpoep door eigenaar (zakjes en afvalbakken)
3. Uitrenveldjes en andere plekken waar honden los kunnen lopen

Alle combinaties zijn mogelijk

VRAAG 8

Hondenvoorzieningen: wat mag dat kosten?

Het huidige budget laat niet toe dat we overal binnen de kom uitgebreide voorzieningen bieden.

Er wordt geen hondenbelasting geheven

Het huidige budget is niet toereikend om overal goede voorzieningen te bieden

1. Het huidige budget is taakstellend
2. Met een goede onderbouwing is verhoging van het budget mogelijk

1 keuze is mogelijk

VERVOLGTRAJECT

De verdere planning

2023:

- Beeldvormende avond: kaders en speerpunten voor de voorstellen door het college
- Evaluatie van de leefbaarheidsmonitor van eind 2022: wat vinden de burgers van de openbare ruimte?
- Overleg met de stakeholders over de aandachtspunten in de huidige situatie
- Uitwerken van voorstellen voor de wensen van de raad
- Beeldvormende avond met uitleg over de voorstellen
- Besluitvorming over de voorstellen
- Opname financiële gevolgen in de meerjarenbegroting
- Aanbesteding van nieuwe onderhoudscontracten o.b.v. de aangepaste werkwijzen

2024:

- Invoeren van het nieuwe beheer

AFSLUITING

Heeft u nog vragen of opmerkingen?